

Víctors, revista de l'oasi d'avantguerra

Feia l'exercici meritori de contemplar el món de Girona estant

La revista *Víctors*, cultural i de caràcter miscel·lani, fou fundada per Pere Abellí Morató (periodista), Emili Blanc Roig (arquitecte), Josep Claret Rovira (arquitecte), Josep Colomer Martí (dibuixant), Josep M. Corredor Pomés (mestre), Francesc Ferrer Vilar (mestre), Lluís Franquesa Feliu (advocat), Carles de Palol Feliu (bibliògraf), Pompeu Pascual Carbó (metge), Josep Planes Mundet (publicista), Agustí Pera Planells (pintor i traductor) i Francesc Riuró Llapart (dibuixant). La direcció nominal corresponia a Carles de Palol. La compaginació i les capçaleres eren a càrrec de Colomer i Riuró, respectivament. La redacció era a Garbí, a la plaça del Marquès de Camps. La impremia Salvi Lladó, i cada exemplar era venut a 75 cèntims.

JOSEP CLARA > TEXT

La vida de la publicació mensual va ser molt breu: de gener a maig de 1936. Però, a la vista dels números que sortiren a la llum, hom en treu una valoració altament positiva, tant pel que fa al contingut com a la presentació. El nom evocava els signes amb què els estudiants havien adornat –amb color mangra– les façanes d'edificis del Barri Vell després del triomf en els estudis. L'impulsor real de la revista fou el metge Pompeu Pascual (Cassà de la Selva, 1897 – Girona, 1977), antic regidor d'Esquerra, però home moderat. «Sense l'empenta promocionadora d'ell, quant a captar col·laboradors, subscriptors i anuncis, la revista no hauria encetat la publicació», va recordar Josep Planes, un dels fundadors, en un article de l'any 1980.

Rigor, exigència i pluralisme

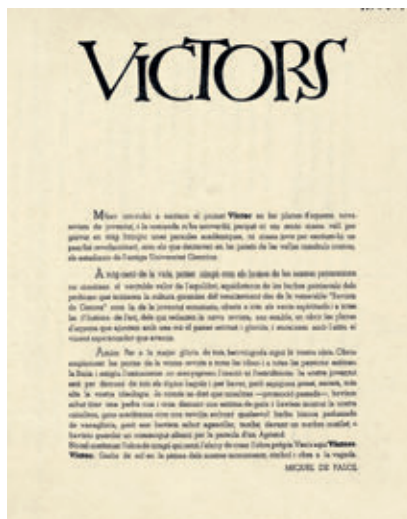
El plantejament del grup impulsor era reformista i d'extensió culturalista. Ells ho expressaven amb paraules que denoten inquietud i civisme: «Procurarem que cada número sigui una victòria; un clam de veritable conquesta, per part de la ciutadania de les comarques gironines». Parlaven d'«empeltar vida als esperits infecunds i adormits en el tedi; moure les vides encallades en l'egoisme; cridar els esperits cap als estadis de llum on puguin despullar-se d'aquelles fesomies odioses que s'han engiponat en llur malaltia de ressentiment».

L'impulsor real de la revista fou el metge Pompeu Pascual, antic regidor d'Esquerra, però home moderat

>> *Víctors*, Revista mensual de Girona, es va editar els primers mesos de 1936.

La llista de col·laboradors inclou aquests noms: Josep Aguilera Martí, Pere Armengol, Lluís Batlle Prats, Guillel Díaz-Plaja, Joan de Garganta Fà-

brega, Josep Munteis Bracons, Miquel de Palol Felip, Pere de Palol Poch, Pere Pericay Ferriol, Lluís G. Pla Cargol, Alfons Puig, Carles Rahola Llorens, Tomàs Roig Llop, Marcel Santaló Sors, Josep Serra Cortada, Santiago Sobrequés Vidal, Joan Teixidor Comes, Eduard Valentí Fiol i Jaume Vicens Vives.

Hi trobem, doncs, elements de diverses generacions i tendències ideològiques. Gent consagrada i gent jove, entre la qual es remarquen els universitaris acabats de llicenciar i que foren futures referències de la nostra cultura. Gent vinculada al catalanisme, que escrivia a *L'Autonomista* o al *Diari de Girona*, que donava el vot a les esquerres i gent que votava la Lliga, gent que després de la guerra es va exiliar o fou executada, i d'altres que pagaren les quotes del carnet de FET y de las JONS per quedar bé amb la nova situació política de la dictadura de Franco.

A *Víctors* es va escriure i tractar d'Horaci i de Keyserling, de les temptatives de la formació d'un estat pirinenc i del concepte del mot Espanya en la Catalunya decadent, de la formació del científic i la formació social del tècnic, del poblament ibèric al Gironès i de la desmitificació dels setges napoleònics, del poeta Joan Badia i de l'arquitecte Rafael Masó, de les voltes de Girona i de la llegenda de Vulpellac, de novetats bibliogràfiques i de cinema... Podem dir que la revista —ben arrelada al medi— transcendia l'àmbit local per tal de connectar amb la cultura general: feia un exercici meritori de contemplar el món de Girona estant.

>> **Pompeu Pascual amb el seu fill en una foto de final dels anys trenta i dues planes de Víctors, Revista mensual de Girona. Any I número 1 (01/01/1936).**

Representativa dels ideals reformistes

El número del mes de juny va restar encallat a la impremta. Segons l'anunci previ, incloïa treballs que ampliaven la nòmina de col·laboradors: Ricard Giral Casadesús, Josep M. Pla Dalmau, Ramon Reig Corominas, Justo Gárate Arriola, Miquel Santaló Parvorell, Joan Subias Galter... L'inici del procés revolucionari i la Guerra Civil, però, van significar el final de la revista i la frustració dels anhels reformistes que els homes de la II República havien volgut implantar.

La tasca realitzada pel grup de *Víctors* va ser presidida pel rigor i l'exigència. La història, la literatura, l'art, el pensament, la ciència s'incorporaren a les pàgines suggestives de la publicació. Era com una mena de *Revista de Catalunya*, escrita i confeccionada per gironins —de Girona, Olot, Figueres—

***Víctors* representava la superació —sobretot pel que fa a l'ús del català com a llengua de cultura i a la presentació gràfica— de la vella *Revista de Gerona*, impulsada pels homes de l'Associació Literària del segle xx**

i de les comarques, nadius o sobrevinguts. Una publicació que representava la superació —sobretot pel que fa a l'ús del català com a llengua de cultura i a la presentació gràfica— de la vella *Revista de Gerona*, impulsada pels homes de l'Associació Literària del segle XIX, contradictòriament participants del moviment de la Renaixença i provinçians en l'aspecte lingüístic.

Si tenim en compte que la publicació va aparèixer en un temps que les històries pinten com a convuls, de violències i conspiracions per carregar-se la República, entre la convocatòria de les eleccions generals, que guanyà el Front d'Esquerres, i l'esclat del moviment subversiu del 19 de juliol, la revista *Víctors* representà un espai d'entesa que, com l'Ateneu de Girona, permetia que persones que pensaven de manera diferent poguessin treballar plegades, a benefici de la ciutat, per damunt de les ideologies. Josep M. Corredor va dir-ne «una modesta senyera de convivència». A mi em sembla que fou un signe evident del discutit «oasi català».

Josep Clara és professor d'Història Contemporània a la Universitat de Girona.

ADREÇA WEB
PER LLEGIR I/O
DESCARREGAR
ELS 5 NUMEROS
DE VÍCTORS
goo.gl/0kDCij

